

deSingel

Internationale Kunstcampus

2010-2011

PARCOURS

HELE GEBOUW

**ARS MUSICA
IN ANTWERPEN
SLOTPARCOURS LABO III
ZA 19 MRT 2011**

ARS MUSICA

International . Contemporary . Music . Festival

2010-2011 ARS MUSICA IN ANTWERPEN

ENSEMBLE INTERCONTEMPORAIN
OLV. PETER EÖTVÖS
DO 17 MRT 2011

NIEUW ENSEMBLE
OLV. JOHANNES DEBUS
VR 18 MRT 2011

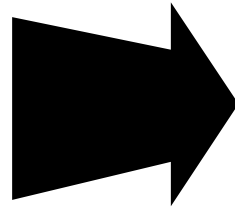
ARSIS4
ZA 19 MRT 2011

**SLOTPARCOURS LABO III
ZA 19 MRT 2011**

organisatie **deSingel, Champ d'Action en Koninklijk Conservatorium
Antwerpen** ism. **Ars Musica**

inleiding door **Mark Delaere / 19.15 uur / blauwe foyer**
begin parcours **20.00 uur**
einde omstreeks **22.30 uur**

teksten programmaboekje **Champ d'Action, Mark Delaere**
coördinatie programmaboekje **deSingel**



LABO #3



Fotograferen is absoluut verboden tijdens voorstellingen, concerten en tentoonstellingen. Dat geldt ook voor het maken van film-, video- of geluidsopnamen.



gelieve uw GSM uit te schakelen



De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.



Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ... betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen. Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze. Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.



Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAvierVIER, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > www.tklavervier.be



Grand café deSingel

open alle dagen 9 > 24 uur
informatie en reserveren +32 (0)3 237 71 00
www.grandcafedesingel.be
drankjes / hapjes / snacks / uitgebreid tafelen



**CHAMP D'ACTION, KONINKLIJK
CONSERVATORIUM ANTWERPEN &
DESINGEL PRESENTEREN
SLOTPARCOURS LABO III**

20 - 21 UUR RODE ZAAL

MARK APPLEBAUM

The Blue Cloak voor sextet en improvisator

KLANK IN BEWEGING

YANNIS KYRIAKIDES

Karaoke Etudes (wereldcreatie)

21 - 21.30 UUR THEATERSTUDIO *

MARK APPLEBAUM

Theme In Search For Variations II

Theme In Search For Variations III

CHARLES UNDERRINER

**Perturbation Variations on 'A Theme In Search For Variations'
(wereldcreatie)**

IMPROVISATIE

Variation on 'A Theme In Search For Variations'

21 - 22.30 UUR KLEINE ZAAL *

JO CAIMO

Improvising A Room (wereldcreatie)

ANNELEEN DE CAUSMAECKER

About Tape (wereldcreatie)

TRISTAN MURAIL

Vampyr

PHILIP GLASS

Music In Similar Motion

YANNIS KYRIAKIDES

Scam Spam

21.30 - 22 UUR MUZIEKSTUDIO *

SERGE VERSTOCKT & WERNER VAN DERMEERSCH

Stay Low (installatie + performance)

22 - 23 UUR MUZIEKSTUDIO

SERGE VERSTOCKT & WERNER VAN DERMEERSCH

Stay Low (installatie - zonder live performance)

* naar keuze

ARS MUSICA
International . Contemporary . Music . Festival

DE GRENZEN OPENBREKEN DOOR MARK DELAERE

In de loop van de muziekgeschiedenis hebben componisten meermaals de behoefte gehad om muziek in verband te brengen met andere media. Een groot deel van het repertoire bestaat uit vocale muziek, waarin een verband gecreëerd wordt tussen de klank en eventueel de betekenis van een (literaire) tekst en muziek. Het huwelijk met theater heeft ook mooie kinderen opgeleverd. Vooral bij het ontstaan van de opera tijdens het begin van de zestiende eeuw (Monteverdi) en bij de hervormingen van dit genre tijdens het midden van de negentiende (Wagner) en het einde van de twintigste eeuw (Nono) is er sprake van een echt multimediale kunst. Verder is er nog de programmatische muziek in genres als (onder meer) het symfonisch gedicht, waarin de relatie tussen een buitenmuzikaal gegeven als een tekst, schilderij of beeldhouwwerk en de in principe betekenisloze muzikale klanken centraal staat. In de actuele hedendaagse muziek leeft ook een sterk verlangen om muziek te betrekken op andere kunstvormen. De nagestreefde interactie is echter fundamentele van aard dan in de hierboven opgesomde voorbeelden. Sommigen zijn er van overtuigd dat de presentatie van gecomponeerde, in partituren gecodeerde muziekstukken in concertvorm geen toekomst meer heeft. Zij verwachten veel heil van een fusie tussen bijvoorbeeld muziek, video, dans en klankinstallaties. Muzikanten en componisten nemen de manier van denken en creëren over van visuele kunstenaars of dansers, en omgekeerd. Dat veronderstelt een gemeenschappelijke basis, en die bestaat vandaag uit het gebruik van eenzelfde instrument om kunst in verschillende media te maken. Dat gemeenschappelijke instrument is uiteraard de computer. Iannis Xenakis is tot vandaag een rolmodel, niet zozeer omdat hij zowel actief was als architect (in het atelier van Le Corbusier) en als componist, maar vooral omdat hij een grafisch computerprogramma ontwierp om te componeren. Deze technologie laat vandaag ook toe dat iedereen kan componeren, ook degene die geen muziekopleiding gevolgd heeft. Vandaag is het geen uitzondering dat een componist geen noten kan schrijven, maar wel een whizzkid is op de computer. Dat stelt ernstige vragen over het voortbestaan of minstens de oriëntatie van de zogenaamde schrijtuuropleidingen aan muziekconservatoria.

Om in te spelen op die ontwikkeling heeft Champ d'Action zijn jaarlijks LABO project niet enkel opengesteld voor muziekstudenten van het conservatorium maar expliciet ook voor dansstudenten en jongeren die een

opleiding volgen aan een kunsthogeschool als Sint-Lucas of de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. De respons was enthousiast, waardoor tijdens dit slotparcours heel wat realisaties te zien en te horen zijn die ontstonden uit de wisselwerking van verschillende kunstvormen. Laura Broux creëert een visuele interpretatie van Tristan Murails 'Vampyr', en wel 'in real time', tijdens de live uitvoering van dit stuk voor elektrische gitaar. In 'Improvising a Room' brengt Jo Caimo dans, video en muziek samen om de neutraliteit van een ruimte te doorbreken, en deze ruimte met nieuwe betekenissen te vullen die slechts uit de interactie tussen deze drie kunstvormen tot stand komen. Anneleen De Causmaecker presenteert een installatie bestaande uit licht, klank en draad. Het multimediale trio Eva Vermeiren (grafische kunst), Ilse Stroobant (piano) en Patricia Mai (dans) probeert u te overtuigen van het feit dat het geheel meer is dan de som van de delen. Ook de artistieke curatoren van deze LABO editie, hoewel componisten, zoeken nadrukkelijk verbanden op met andere media. Het ensemblestuk 'The Blue Cloak' van Mark Applebaum werkt een traditioneel verband tussen muziek en beeldende kunst - het stuk is geïnspireerd op een schilderij van Pieter Breughel - op een allerminst traditionele manier uit. Yannis Kyriakides vindt inspiratie in de populaire (muziek)cultuur, waarin styling en visuele prikkels van oudsher verbonden worden met muziek. Zijn 'Karaoke Etudes' hebben dan ook een 'video-score' die de musici doorheen het stuk leidt, zoals het beeldscherm met tekstprojectie een leidraad is voor deelnemers aan karaoke wedstrijden. Dat roept ook interessante vragen op over authenticiteit en simulatie, over behoud of verlies van waardigheid, over kunst en amusement.

20 UUR - 21 UUR RODE ZAAL

MARK APPLEBAUM **The Blue Cloak (2005)**

voor sextet en improvisator

Champ d'Action (Mark Applebaum, Jaan Bossier, Benjamin Glorieux, Sabine Warnier, Sabine Uytterhoeven, Fedor Teunisse, Yutaka Oya, Stefan Prins, Roel Das)

In 2005 creëerde Champ d'Action 'The Blue Cloak' tijdens het Transit Festival. Het is een soort concerto voor mousketier en ensemble. Het solo instrument is een elektro-akoestische klanksculptuur die door Applebaum opgebouwd werd uit rommel (op vuilnisbelten gevonden vijzen, draden, veren) en die bespeeld wordt met stokjes, vioolbogen, breinaalden of borstels. De klanken zijn bovendien elektronisch vervormd. Opmerkelijk aan het stuk is de dubbele opstelling van de instrumenten aan de linker- en rechterzijde van het podium. De partituur schrijft voor wanneer de uitvoerders zich van de ene naar de andere zijde van het podium moeten bewegen. Hieruit ontstaat een lichte vorm van stereo, maar toch vooral een theatrale gebeurtenis.

'The Blue Cloak' is de Engelstalige alternatieve titel voor Pieter Breughels schilderij Vlaamse spreekwoorden (1559). In het midden van dit schilderij krijgt een man een blauwe mantel om de schouders gelegd door een vrouw, wat in de zestiende eeuw zoveel als overspel symboliseerde. De ondertitel van deze compositie is 'Wimmelbild', een verwijzing naar een traditie van de renaissance schilderkunst waarbij een overvloed aan kleine figuurtjes samen een groot tafereel vormt, wat in het schilderij Vlaamse spreekwoorden zoals in zoveel andere werken van Breughel het geval is. Applebaum telde niet minder dan 100 spreekwoorden op het schilderij, en nam dit getal als uitgangspunt voor zijn compositie. Tijdens de cadens van de solist speelt het ensemble 100 maten van onregelmatige duur, waarbij elke maat losweg overeenkomt met een spreekwoord. Zoals de componist het zelf uitdrukt zijn deze verbanden nochtans arbitrair: "These mappings are arbitrary ones. My point is not to express Breughel's painting but rather to use its richness, complexity, madness, and whimsy as a provocation for a musical work, one composed for an outstanding ensemble that happens to be Flemish." Het is duidelijk dat hier van traditionele programmamuziek geen sprake kan zijn.

Mark Delaere

KLANK IN BEWEGING

Eva Vermeiren, Ilse Stroobant, Patricia Mai

Klank, beeld en beweging versmelten in deze nieuwe samenwerking tussen pianiste Ilse Stroobant, grafisch kunstenaar Eva Vermeiren en danseres Patricia Mai. Welk spoor, welke herinnering laat een klank na? Hoe klinkt een tekening of hoe componeer je een choreografie? Dit gloednieuwe multimediaal trio probeert u van antwoord te dienen!



© Champ d'Action

YANNIS KYRIAKIDES

Karaoke Etudes (2011, wereldcreatie)

Vijf instrumentale songs voor solisten, ensemble, video en soundtrack

In opdracht van en geschreven voor Champ d'Action (Antwerpen) ter gelegenheid van hun participatieproject LABO III, maart 2011.

Met extra middelen uit het Nederlandse FPK.

Champ d'Action (Jaan Bossier, Benjamin Glorieux, Sabine Warnier, Sabine Uytterhoeven, Fedor Teunisse, Yutaka Oya, Jasper Braet) + alle LABO musici

"21st Century life is karaoke - a never-ending attempt to maintain dignity while a jumble of data uncontrollably blips across a screen" (Douglas Coupland)

Deze cyclus verkent het concept van karaoke, een vorm van interactief entertainment waar men mee zingt met een muziekvideo. De conventionele karaoke vorm werkt meestal met een bekende popsong zonder de lead vocals. De songteksten worden getoond op een videoscherm, samen met een bewegend symbool of het veranderen van tekstkleur als gids voor de zanger(es).

Deze werkwijze wordt als uitgangspunt gebruikt in Kyriakides' 'Karaoke Etudes'. De video fungeert als informatiebron voor het publiek, maar tevens als instructiepartituur voor de muzikanten. De ontologische niveaus binnen de karaokevorm (song - video - instrument - performer - publiek), worden in deze 'Etudes' uitgebreid met één extra niveau: song - video - instrument - performer - ensemble - publiek.

In de conventionele karaokevorm is de zangpartij een op zich staand gegeven, zij moet grafisch niet worden weergegeven. In deze 'Etudes' vormen de solopartijen een soort van uitgeschreven improvisaties op het melodisch materiaal. Kyriakides werkt in de verschillende delen op een speelse manier met de lyrische inhoud van verschillende popsongs. In zekere zin verwacht de componist dat het publiek gaat gissen welk deel gerelateerd is met welke song. (Champ d'Action)

In elk van de vijf delen treedt een ander instrument als solist op. De praktijk van de karaoke wordt hier geëxporteerd naar de context van hedendaagse muziek. De teksten en tekens die op een karaoke scherm verschijnen krijgen hier de gedaante van een videotrack die de musici doorheen de uitvoering leidt. De componist verwacht dat de luisteraars de popsongs die als uitgangspunt dienen herkent, al was het maar omdat er telkens een sample uit die songs in de soundtrack verwerkt is. De opvolging van solo-instrumenten is bepaald (basklarinet, altfluit, percussie, cello, piano), maar de bezetting van het begeleidende ensemble is vrij.

Kyriakides suggereert wel om per deel steeds meer instrumenten toe te voegen en om te eindigen met het volledige aantal beschikbare muzikanten. Ook een karaoke avond eindigt immers best op een hoogtepunt, niet? (Mark Delaere)



© Champ d'Action

21 UUR - 21.30 UUR THEATERSTUDIO

MARK APPLEBAUM

Theme In Search For Variations II

E. Deloore, K. Taira, R. Liévano, L. Watté, T. Hyakutome, M. Baal, H. Berrodier, D. Bosman, M. Boujarra, E. Bruyère, L. Iserief, R. Louis, M. Maurice, A. Nebbache, L. Parijs, S. Pauwels, F. Roels, J. Slootmans, P. Van den Broek, L. Van Heyste, I. Verhille, C. Zambon

Theme In Search For Variations III

R. Roelofsen, K. Bolovinou, I. Stroobant, B. Mees, M. Baal, H. Berrodier, D. Bosman, M. Boujarra, E. Bruyère, L. Iserief, R. Louis, M. Maurice, A. Nebbache, L. Parijs, S. Pauwels, F. Roels, J. Slootmans, P. Van den Broek, L. Van Heyste, I. Verhille, C. Zambon

Mark Applebaum is een Amerikaans componist die bij Brian Ferneyhough studeerde en die inmiddels diens collega geworden is als docent compositie aan de vermaarde Stanford University in San Francisco. Mark Applebaum schreef deze 'Themes In Search For Variations' voor zijn studenten en gaf hen de opdracht mee, zoals de titel suggereert, een muzikaal antwoord te geven op deze werkjes in de vorm van een nieuwe compositie, een improvisatie of performance. Zowel LABO muzikanten als dansers brengen hier hun 'Variations'. Mark Applebaum is van vele muzikale markten thuis, vermits hij ook actief is als jazzmusicus, instrumentenbouwer en improvisator. Dat blijkt ook voluit uit het concept en de titel van dit werk. Het tweede stuk voor fluit, trompet, piano en percussie is een virtuoos, maar tegelijk zeer intiem stuk waarin genoteerde toonhoogten en ruisklanken elkaar afwisselen. Het globale klanksterkteniveau is (uiterst) zacht, hoewel de uitvoerders dit in functie van de uitvoeringsruimte mogen aanpassen, eventueel zelfs met behulp van elektronische versterking. Er zijn drie bewegingen, die overeenkomen met het gebruik van telkens een ander fluyttype (altfluit, normale dwarsfluit, piccolo). Het derde stuk heeft als instrumentatie klarinet, piano, percussie, viool en cello. Het is eveneens zeer virtuoos, maar - op het zachte, uitstervende einde na - overwegend luid en vol dramatische accenten. Op vier plaatsen wordt de traditionele notatie onderbroken door een zuiver grafische notatie. Die brengt de grote dramatische stuwung via improvisatie tot een hoogtepunt.

Mark Delaere

CHARLES UNDERRINER

Perturbation Variations on 'A Theme In Search For Variations' (wereldcreatie)

Charles Underriner, E. Deloore, R. Palomeque, M. Baal, H. Berrodier, D. Bosman, M. Boujarra, E. Bruyère, L. Iserief, R. Louis, M. Maurice, A. Nebbache, L. Parijs, S. Pauwels, F. Roels, J. Slootmans, P. Van den Broek, L. Van Heyste, I. Verhille, C. Zambon

IMPROVISATIE

Variation on 'A Theme In Search For Variations'

F. Neyrinck, H. Verstraete, S. Stragier, J. Van Paemel, J. Braet, J. Kesteleyn, M. Baal, H. Berrodier, D. Bosman, M. Boujarra, E. Bruyère, L. Iserief, R. Louis, M. Maurice, A. Nebbache, L. Parijs, S. Pauwels, F. Roels, J. Slootmans, P. Van den Broek, L. Van Heyste, I. Verhille, C. Zambon

21 - 22.30 UUR KLEINE ZAAL

JO CAIMO **Improvising A Room**

Jo Caimo, M. Pairon, P. Mai

Een installatie met 3 spelers. Dans, muziek en video communiceren met elkaar in een ruimte. Hierdoor verliest deze ruimte zijn neutraliteit en vult zich met een nieuwe sfeer. In een spiegelende ruimte worden auditieve en visuele opnames geprojecteerd en hergebruikt. Er wordt een nieuwe wereld gecreëerd; dit is alles wat bestaat. De toeschouwer wordt geconfronteerd met een op zichzelf staande creatie, een eigen wereld; vrij om een stap verder te zetten...

ANNELEEN DE CAUSMAECKER **About Tape (wereldcreatie)**

A. De Causmaecker, J. Braet, J. Van Paemel, T. Sikelianou, S. Pauwels

Anneleen werkt tijdens LAbO verder aan haar installatie met draad, licht en klank.



© Champ d'Action

TRISTAN MURAIL **Vampyr**

L. Broux, N. Couck

'Vampyr' van de Franse componist Tristan Murail (°1947) is een uitgebreide solo voor elektrische gitaar, met bijhorende distortion-rock sound, die door de componist op papier gezet is als een klassiek uitgeschreven muziekwerk. Het klankidoom van 'Vampyr' intrigeerde visueel kunstenaar Laura Broux in die mate dat ze op zoek ging naar een visuele interpretatie. Door het gebruik van recente computertechnieken ontstond een projectie die live reageert op de gespeelde muziek. Deze interactie tussen muzikant en computer resulteert telkens in een unieke voorstelling, die afhangt van de subjectieve interpretatie van de parameters in de partituur. Het werk wordt live uitgevoerd door gitarist Nico Coeck.

PHILIP GLASS **In Similar Motion**

E. Huysmans, E. Van Steenberghe, B. Van Weverberg, J. Van Rooij, M. Buggenhout, B. Venken, L. Schreel, H. De Temmerman, J. Van de Berckt, M. Baal, H. Berrodier, D. Bosman, M. Boujarra, E. Bruyère, L. Iserief, R. Louis, M. Maurice, A. Nebbache, L. Parijs, S. Pauwels, F. Roels, J. Slootmans, P. Van den Broek, L. Van Heyste, I. Verhille, C. Zambon

YANNIS KYRIAKIDES **Scam Spam**

T. Hyakutome

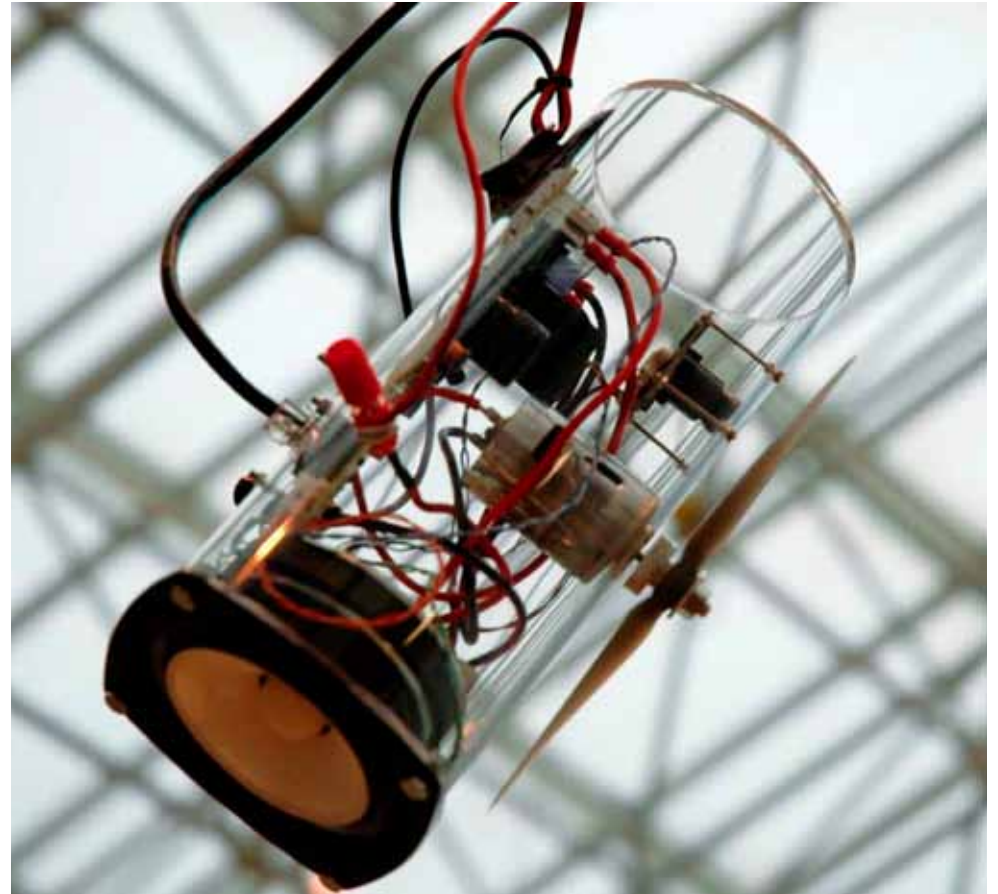
21.30 UUR – 23 UUR MUZIEKSTUDIO

SERGE VERSTOCKT & WERNER VAN DERMEERSCH Stay Low (klankinstallatie, 2003)

Champ d'Action (Mark Applebaum, Fedor Teunisse, Ann Eysermans, Serge Verstockt, Roel Das, J. Van Rooij, E. Huysmans, E. Van Steenberghe, B. Van Weverbergh, D. Bosman, E. Bruyère, H. Berrodier, I. Verhille)

Een componist en een architect die samenwerken: dat moet wel uitmonden in een ruimtelijke klankinstallatie. Het woord installatie is daarbij enigszins misleidend. Het suggereert immobiliteit op een vast punt in de ruimte. Dat is hier allermindst het geval. Serge Verstockt stelt met dit stuk een van de belangrijkste verworvenheden van de elektronische muziek in vraag, namelijk de ontkoppeling van fysieke en auditieve beweging in de zogenaamde spatialisatie. Sinds enkele decennia is het mogelijk om klanken computergestuurd en via luidsprekers doorheen de muzikale ruimte te verspreiden. De luisteraar die zich in het midden bevindt, hoort dus klanken uit verschillende richtingen op zich afkomen. Dat botst met zijn intuïties. Hij heeft de natuurlijke reflex om zijn hoofd te draaien in de richting van de klank, zodat hij die auditieve informatie ook visueel kan verwerken. Bij spatialisatie is die band doorgeknipt: in plaats van (een groep) muzikanten ziet hij de leegte. Ook het oerinstinct dat een klank die vanachter komt, gevaar betekent, valt moeilijk uit te schakelen. Om een kritisch antwoord te formuleren op deze virtuele spatialisatie laat dit kunstenaarsduo vier aan kabels opgehangen kleine luidsprekers doorheen de ruimte zweven, daarbij geholpen door minuscule vliegtuigschroeven. Via deze Panamarenko-achtige toestellen hoort de luisteraar de klanken niet enkel doorheen de ruimte evolueren, hij ziet dit ook zich voor zijn ogen afspelen. Aan elk toestel is bovendien een kleine videocamera bevestigd, waarvan de beelden in dezelfde ruimte geprojecteerd worden. In de versie van vanavond gaan vier muzikanten een dialoog aan met deze auditieve en visuele data.

Mark Delaere



© Bart Verstockt

Speciaal voor de nieuwe gebouwen van deSingel en in het kader van LABO III brengen Champ d'Action, Serge Verstockt en Werner Van dermeersch een nieuwe versie van deze succesvolle installatie. Samen met Fedor Teunisse (percussie), Ann Eysermans (contrabas), Mark Applebaum (mousketier) en Roel Das (elektronica) vormt Serge Verstockt (gitaar) zijn eigen ensemble dat in dialoog zal gaan met de vliegende luidsprekers (Werner Van dermeersch). Virtualiteit en realiteit raken elkaar.

LABO: HET PROJECT, HET PRODUCTIEHUIS, DE ARTIESTEN IN LABO

LABO

LABO is een initiatief en concept van het Antwerpse productiehuis voor actuele muziek en geluidskunst Champ d'Action ism. deSingel en het Koninklijk Conservatorium Antwerpen/Artesis Hogeschool.

Met LABO wil Champ d'Action tegemoetkomen aan de nood van studenten muziek, dans en beeldende kunst uit verschillende binnen- en buitenlandse kunsthogescholen om te kunnen werken in een internationaal en professioneel kunsten kader. De componisten, musici en andere artiesten die Champ d'Action uitnodigde om het project te leiden, zorgen voor coaching tijdens een intensieve werkweek met tal van try outs, toonmomenten tot en met een slotparcours in het kader van de reeks actuele muziek van deSingel. LABO wordt tweejaarlijks georganiseerd.

De eerste editie focuste op het werk van de legendarische Sloveense componist Vinko Globokar en een creatie opdracht van de Britse componist Richard Barrett. Tijdens de tweede editie gingen Champ d'Action en de studenten aan de slag met componisten Claudio Baroni (Ndl- Arg) , Phil Niblock (US) en de jonge composer-performer Tim Vets.

LABO III

De derde editie van LABO groeit uit tot een grootschalig en interdisciplinair participatieproject met een focus op actuele muziek. Meer dan 60 studenten muziek, dans, beeldende kunst uit Vlaamse en buitenlandse conservatoria en kunsthogescholen schreven zich in en blijken uiterst gemotiveerd om het project mee vorm te geven.

Deze eerste volledig interdisciplinaire editie van LABO focust zich in het bijzonder op het werk van de Nederlands-Cypriotische componist en multimedia artiest Yannis Kyriakides (Conservatorium Den Haag) en de Amerikaanse componist Mark Applebaum (Stanford University). Daarnaast wordt ook de jarenlange samenwerking belicht tussen componist en artistiek leider Serge Verstockt en architect Werner Van dermeersch (Sint Lucas Antwerpen). Tijdens de workshopweek tussen 14 en 19 maart zijn er verder coachings van installatie kunstenaar Tim Vets, cellist Arne Deforce , percussionist en artistiek leider van de Slagwerkgroep Den Haag Fedor Teunisse en choreograaf Marc Vanrunxt. De deelnemers krijgen een intensief zesdaags parcours met workshops, lezingen, toonmomenten, mogelijkheid tot het exposeren van klankinstallaties , open repetities

en individuele instrumenten- en compositie sessies. Kers op de taart is het slotparcours in deSingel op 19 maart 2011 (tevens in het kader van Ars Musica en de opendag van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen).

LABO prijzen:

Aansluitend op het slotparcours volgt een prijsuitreiking voor de 3 beste LABO studentenprojecten (geselecteerd door een jury bestaande uit de curatoren en coaches van LABO III). Deze nieuwe LABO prijzen zijn een initiatief van Champ d'Action met de financiële ondersteuning van SWDC-ACV Transcom Cultuur. De winnaars ontvangen voor elk project 750 euro om het verder te verfijnen, een volledige dag in Studio Champ d'Action om te repeteren, op te nemen ea. én een volgend concert in het kader van de structurele samenwerking tussen Champ d'Action en M HKA - zondag 8 mei 2011 van 14 tot 17 u. Eén van de drie winnaars ontvangt tenslotte de nieuwe What's Next prijs. Dit project krijgt een extra uitvoering op het What's Next Festival op 1 oktober 2011 in Flagey - Brussel.

Voor meer bijkomende informatie over dit project:
www.champdaction.be/nl/LAbOratorium/

CHAMP D'ACTION

Champ d'Action is een productiehuis voor actuele muziek en klankkunst met een grote openheid naar andere kunstdisciplines zoals beeldende kunst, videokunst, theater en dans. Radicale artistieke keuzes stonden en staan hierbij voorop. Eén van de wezenskenmerken van Champ d'Action is dat de organisatie zich steeds blijft vernieuwen en ook vandaag een voortrekkersrol blijft spelen in het intussen drastisch veranderde muzieklandschap. Champ d'Action resideert al negen jaar in Kunstcampus deSingel in Antwerpen, waar het Studio Champ d'Action betreft. Champ d'Action werd in 1988 opgericht door de Antwerpse componist Serge Verstockt en vormde het eerste Vlaamse ensemble, dat zich uitsluitend op hedendaagse muziek focuste. Champ d'Action beantwoordde aan de nood om hedendaagse muziek professioneel te kunnen uitvoeren. Van bij zijn ontstaan had het ensemble een sterke band met het internationale kunstencentrum deSingel. Deze samenwerking werd in de loop der jaren nog hechter en zal ook in de toekomst verder worden geïntensifieerd. Het nieuwe gebouw, waarmee het bestaande complex van deSingel recent werd uitgebreid, creëert nieuwe mogelijkheden op het domein van onderzoek, productie, uitvoering en kruisbestuiving met andere kunstenaars. Studio Champ d'Action zal hierin een belangrijke rol spelen. De voorbije 20 jaar concerteerde Champ d'Action op zowat alle grote internationale en nationale podia, zowel in grote als kleine formaties, met multidisciplinaire en installatieprojecten.. De laatste jaren evolueerde het ensemble op een organische wijze in de richting van een flexibel productiehuis voor actuele muziek met een sterke focus op het gebruik van elektronica en nieuwe media enerzijds en het samenwerken met musici vanuit verschillende achtergronden en met kunstenaars uit andere disciplines anderzijds. Deze benadering blijkt erg vruchtbaar en verrijkend te zijn voor componisten, uitvoerders en kunstenaars en veronderstelt een andere aanpak. Niet alleen de finaliteit van een uitvoering is belangrijk, maar ook het proces ernaartoe, de educatieve werking, de ontwikkeling van software en elektronica en alles wat met pre- en post-productie of archivering te maken heeft. Het is door de verbanden te leggen tussen al deze verschillende deelaspecten, dat het artistieke proces steeds voortgestuwd wordt. Sedert januari 2008 is Champ d'Action tevens producent van het elektrisch gitaarkwartet ZWERM. Champ d'Action biedt verder onderdak aan artiesten als Serge Verstockt, Stefan Prins, Yannis Kyriakides, Tim Vets, Ann Eysermans ea. Met deze artiesten bouwt Champ d'Action al enkele jaren of langer een intensieve relatie uit die ook de komende jaren zal verder gezet worden in de vorm van research projecten, artistieke, zakelijke of productionele ondersteuning, compostieopdrachten of co-producties ea. Champ d'Action werkt tenslotte regelmatig samen met andere ensembles en kunstenaars: oa. Kunst/Werk en Marc Vanrunxt, Collectief RÉFLEXible, Slagwerkgroep

Den Haag, Collegium Vocale Gent, Blindman ea. Een belangrijk aspect in de werking van Champ d'Action is Studio Champ d'Action. Deze werd net uitgebreid met een pre productie studio en biedt een grote en unieke meerwaarde aan het hele Vlaamse kunstenlandschap. In Studio Champ d'Action wordt software ontwikkeld voor eigen en andere actuele kunstproducties, worden opnames gerealiseerd en worden producties klaargestoomd voor het concertpodium. Een dergelijk goed uitgebouwde studio is uniek voor de kunstcampus en voor het Vlaams kunstenlandschap in het algemeen. Champ d'Action maakte de laatste jaren heel wat cd opnames, zoals de cd's op de archiefreeks die tot doel heeft nieuw werk van componisten op een democratische manier te verspreiden en onlangs nog de cd met werk van componist Luc Brewaeys op het label E'tcetera. Champ d'Action werkt sedert een aantal jaren regelmatig grootschalige participatieprojecten uit om actuele muziek meer toegankelijk te maken voor een breder publiek: oa LABO, 'Hallucination City' met 100 elektrische gitaristen van en met Glenn Branca, 'IN C' van Terry Riley ism. tal van muziekacademies, amateurgezelschappen en met collega ensembles bij de opening van de nieuwe gebouwen van deSingel in 2010 of een project voor Champ d'Action en harmonieorkest. Ook de komende seizoenen staan verschillende participatieprojecten op stapel. Met MuHKA, het museum voor hedendaagse kunst in Antwerpen tenslotte, bouwt Champ d'Action al jaren aan een structurele relatie waarbij naast twee kleinere toonmomenten per jaar vooral TIME CANVAS het meest belangrijke gezamenlijk project is. In het jaarlijkse TIME CANVAS festival dat telkens een ander thema meekrijgt worden installatieprojecten, try outs en concerten getoond die niet onmiddellijk in de reguliere concertzaal thuishoren.

www.champdaction.be

KONINKLIJK CONSERVATORIUM ANTWERPEN/ARTESIS HOGESCHOOL

Het Koninklijk Conservatorium streeft ernaar om studenten op te leiden tot hedendaagse, creatieve musici en podiumkunstenaars met een grote autonomie en persoonlijkheid, die zichzelf kunnen situeren binnen het huidige internationale socio-culturele en artistieke referentiekader. Het Koninklijk Conservatorium Antwerpen biedt de mogelijkheid tot verregaande artistieke kruisbestuivingen, door het samengaan van drie podiumkunstopleidingen en de betrokken lerarenopleidingen op dezelfde campus, in nauwe samenwerking met de Internationale Kunstcampus deSingel. Dit partnerschap zorgt voor een unieke uitwisseling van talent, kunst en kennis die een sterke internationale profilering ondersteunt en voedt. Creativiteit en artisticeit kunnen enkel bestaan waar plaats is voor communicatie, onderzoek en bewustzijn.

DE ARTIESTEN IN LABO

MARK APPLEBAUM (VS)

Mark Applebaum behaalde zijn doctoraat compositie aan de Universiteit van Californië in San Diego, waar hij bij Brian Ferneyhough studeerde. Hij schreef opdrachtwerken voor onder andere Betty Freeman, Merce Cunningham Dance Company, Paul Dresher Ensemble, Vienna Modern Festival, Zeitgeist, Manufacture (Tokyo), Jerome Foundation en American Composers Forum. Zijn muziek is opgenomen bij de labels Innova en Capstone. Applebaum is assistent-professor compositie en theorie aan de Stanford Universiteit. Applebaum is ook actief als jazzpianist en bouwt elektro-akoestische instrumenten uit afval, gevonden voorwerpen en hardware. Hij gebruikt deze instrumenten zowel tijdens het componeren als het improviseren. Mark Applebaum over zijn invloeden: "Miles Davis, Led Zeppelin, Johann Sebastian Bach, Bill Evans, Hindustani raga music, Franz Kafka, Jorge Luis Borges, Milan Kundera, the architecture of Luis Sullivan, soup, sushi, curry, toast, the Simpsons and This is spinal Tap." www.markapplebaum.com

YANNIS KYRIAKIDES (NL/CYPR.)

Yannis Kyriakides werd geboren op Cyprus en emigreerde vanwege de Turkse bezetting met zijn familie naar Engeland. Na een jaar met zijn viool te hebben rondgereisd in het nabije oosten, waar hij zich bekwaamde in de traditionele muziek, studeerde hij musicologie aan de universiteit van York. Later verhuisde hij naar Nederland, om bij Louis Andriessen te studeren aan het conservatorium van Den Haag. Daar werkte hij als componist aan drie projecten, samen met de buitengewone conceptuele geluidskunstenaar Dick Raaijmakers. Hij woont momenteel in Amsterdam. Als componist streeft hij ernaar nieuwe vormen van media te creëren, door het samenvoegen van ongelijke klankbronnen en het onderzoeken van ruimtelijke en tijdelijke beleving. In het merendeel van zijn werk concentreert hij zich op manieren om traditionele uitvoeringspraktijken te combineren met digitale media. Hij zoekt naar manieren om de conventionele structuren muziekpresentatie te omzeilen. De muziek van Kyriakides is uitgesponnen: zij ontwikkelt zich langzaam en de stukken duren lang. "Een invloed van de minimal music", meent hij. Dat neemt niet weg dat zijn composities een stevig high-energy-gehalte hebben. Hij maakt veelvuldig gebruik van elektronica en niet-westerse muziek speelt een belangrijke rol. www.kyriakides.com

SERGE VERSTOCKT (B)

Serge Verstockt is artistiek leider van Champ d'Action en componist/

performer. Hij studeerde aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen en aan het Instituut voor Sonologie in Utrecht bij Michael Koenig. Verstockt besteedde van bij aanvang van zijn artistieke loopbaan veel aandacht aan het gebruik van nieuwe technologie, live elektronica en later van interactieve computernetwerken in zijn werk. Vanaf de jaren '90 wordt ook beeld een constante in zijn werk wat resulteerde in een langdurige samenwerking met architect Werner Van dermeersch. In 2007 schreef Verstockt de muziek bij de productie 'Requiem für eine Metamorphose' van Jan Fabre en Troubleyn ism. Champ d'Action. Met deze productie was hij te gast op de festivals van Salzburg, Ruhr Triënnale en Vilnius. In recenter werk werkt Verstockt samen met musici uit verschillende disciplines: vrije improvisatie muzikanten, heavy metal grunTERS, human beatboxers, noise makers ... om zo een impuls te geven aan de toch enigszins verstarde hedendaagse klassieke muziek. www.champdaction.be/nl/serge-verstockt

WERNER VAN DERMEERSCH (B)

Werner Van dermeersch (*1961) studeerde aan het Henry Van de Velde Instituut te Antwerpen. Hij volgde stage bij Jo Crepain. Sinds 1989 heeft hij een zelfstandige architectenpraktijk en is hij docent conceptuele vormgeving aan de Kunsthogeschool St Lucas Antwerpen. Bij de organisatie en inrichting van de tentoonstelling 'Stad aan de Stroom' (1991) leerde hij Serge Verstockt kennen. De start van een vriendschap en samenwerking. In 1994 deden zij (ism. Erik Joris en Maarten Van Severen) de eerste experimenten 'Kammerspiel' met virtuele 3d ruimtes die evolueerden tot de verschillende 'Screens' projecten en het project met de rondvliegende, filmende luidsprekers, 'Stay Low'. In 2000 realiseerde Werner het millenniumproject 'Lichtmuur 2000 Tongeren'. Rond de stad werd een cilinder van licht met een diameter van 1250 meter gecreëerd dmv. 20 skytracers die bij heldere hemel tot 16 km hoog straalden. Werner Van dermeersch is naast architect een veelzijdig ruimtelijk, conceptueel en experimenteel kunstenaar, permanent op zoek naar grensverleggende mogelijkheden van ruimtelijk denken en creëren in al zijn facetten.

ARNE DEFORCE (B)

Arne Deforce studeerde hedendaagse muziek, cello en kamermuziek aan het Koninklijk Conservatorium van Gent en Brussel. Zijn muzikale cultuur wordt bepaald door de historische avant-gardes van de 20ste eeuw. Als cellist concentreert hij zich voornamelijk op het hedendaagse solo- (recitals, concerten) en kamermuziekrepertoire, met een voorkeur

voor zogenaamd 'onspeelbare' werken (Iannis Xenakis, Richard Barrett, John Cage, Brian Ferneyhough), elektronische toepassingen, naast experimentele improvisaties met beeld en geluid. Zijn permanente invraagstelling van verworven luisterattitudes leidde tot regelmatige samenwerkingen met componisten als Jonathan Harvey, Wolfgang Rihm, Helmut Lachenmann en Gunther Steinke. Daarnaast is hij tevens actief bij Champ d'Action. Als solist is hij regelmatig te gast op internationale grote festivals. Arne Deforce geeft lecture-performances over hedendaagse muziek en doceert hij muziekgeschiedenis en kamermuziek aan het Conservatorium van Brugge. Hij bereidt een doctoraat voor over de New Complexity aan de universiteit van Leiden en aan het Orpheus-Instituut. Sinds november 2005 bekleedt hij de functie van artistiek directeur bij het Centre de Recherches et de Formation Musicales de Wallonie (CRFMW). www.arnedeforce.be

FEDOR TEUNISSE (NL)

Fedor Teunisse (°1972, Nederland) heeft zijn opleiding genoten aan het Utrechts en Rotterdams Conservatorium bij oa. Michael de Roo, Johan Faber en Robert van Sice. Sinds 2000 is hij als slagwerker vast verbonden aan Slagwerkgroep Den Haag. Daarnaast was hij ook slagwerker bij Combustion Chamber en Champ d'Action te Antwerpen. Tevens is hij als docent verbonden aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Ook speelt hij regelmatig bij diverse hedendaagse muziekensembles in binnen- en buitenland. Vanaf 2005 is Fedor tevens degene die als ensembleleider de dagelijkse artistieke koers van Slagwerk Den Haag bepaalt.

TIM VETS (B)

Als gitarist is Tim Vets verbonden aan Champ d'Action en werkt hij aan zijn eigen live - gitaar/ elektronica projecten waarbij de gitaar fysieke objecten elektronisch controleert. In het verleden werkte hij als solist bij het Vlaams Radio Orkest, Prometheus ensemble ea. In zijn composities werkt hij met experimentele elektronica en hedendaagse improvisatie, maar even goed met bekende popsongs. Veel van zijn activiteiten spelen zich af op het vlak van jazz improvisatie gecombineerd met live elektronica, post-tonale compositietechnieken, polyritmische structuren en anderzijds ongecompliceerde songs. Hij componeert regelmatig voor muziektheaterproducties en creëert generatieve composities die geïntegreerd worden in kunstinstallaties. Voor zijn kunstinstallaties gebruikt hij constructieve principes die hij toepasbaar acht op zowel muziek als beeldende kunst. Deze worden geïmplementeerd in beeldend werk of geluidsinstallaties met bewegende objecten die gebruikt kunnen worden als een platform voor performances. Tim Vets vormt samen met kunstenaar Erki De Vries een duo en hij is ook de bedenker van de eerste Champ d'Action synthesizer, een miniatuur synthesizer met 10

onafhankelijke sound programma's, een luidspreker 4 interface knoppen voor de gebruiker.
www.timvets.net
www.champdaction.be/nl/onderzoeksprojecten

MARC VANRUNXT (B)

Danser en choreograaf Marc Vanrunxt is een autodidact. Van 1976 tot 1981 studeerde hij aan de Dansschool An Slootmaekers en danste hij in haar gezelschap. Vanaf 1980 begon hij met het creëren van eigen werk. Hij bleef daarna ook dansen in voorstellingen van andere choreografen, zoals Thierry Smits, Catherine Massin, Truus Bronkhorst en Jan Fabre. In de jaren tachtig en negentig werkte Vanrunxt onder meer samen met de componisten Serge Verstockt en Thierry Genicot, met de beeldende kunstenaars Anne-Mie Van Kerckhoven, Robert Cash en Danny Devos en met danser en kostuumontwerper Eric Raeves. In 2001 richtte hij samen met Alexander Baervoets de vzw Kunst/Werk op, dat vandaag het werk van Marc Vanrunxt, Salva Sanchis en C&H overkoepelt. Marc Vanrunxt is gastdocent aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen, Opleiding Dans. Tenslotte wordt hij vaak gevraagd als coach of mentor door jonge choreografen en theatermakers zoals Bryssinck & Peeters, Ann Van Den Broek, Geert Vaes, ...

LABO III

een initiatief en concept van Champ d'Action ism. deSingel en Koninklijk Conservatorium Antwerpen / Artesis Hogeschool



© Champ d'Action

SLOTPARCOURS 19 MAART 2011 ISM. ARS MUSICA ANTWERPEN

Ism. studenten van Conservatoria van Brussel, Gent (België), Den Haag (Nederland), CalArts California (USA), Sint-Lucas Antwerpen (België), Koninklijk Conservatorium Antwerpen & Academie / Artesis Hogeschool.

CURATOREN, COACHES, MUSICI EN MEDEWERKERS CHAMP D'ACTION IN LABO

Serge Verstockt

artistiek leider Champ d'Action, concept LABO, installatie 'Stay Low'

Jaan Bossier muzikale leiding

Mark Applebaum componist, mousketier

Yannis Kyriakides componist, elektronica

Werner Van dermeersch architect, installatie 'Stay Low'

Arne Deforce coach

Fedor Teunisse coach en percussie

Marc Vanrunxt choreograaf en coach

Tim Vets coach

Ann Eysermans harp

Benjamin Glorieux cello

Jasper Braet elektronica

Roel Das elektronica

Sabine Uytterhoeven klarinet

Sabine Warnier fluit

Stefan Prins prepared piano

Yutaka Oya piano

Ann Andries manager Champ d'Action

Toon Callier artistiek assistent Champ d'Action

Evy Vancalbergh productieleiding en technisch coördinator Champ d'Action

Leen Bastiaens administratief assistent Champ d'Action

Brecht Beuselinck techniek 'Stay Low'

Kris Delacourt techniek 'Stay Low'

Jasper Braet techniek

Dimitri Daggelinckx techniek

Maarten Brants techniek

KONINKLIJK CONSERVATORIUM ANTWERPEN / ARTESIS HOGESCHOOL

Pascale De Groot departementshoofd Koninklijk Conservatorium
Inge Simoens opleidingshoofd muziek
Herman Mariën opleidingshoofd podiumkunsten
Yasemin Kandemir/Nathalie Gordon begeleiding dans
Hans Dowit coördinator artistieke planning & productie
Ann Lommelen productieleiding muziek
Elke Vandeverre productieleiding podiumkunsten
Hugo Moens/Dominique Pollet podiumtechniek
Marc Lekens geluidstechniek
Barbara Voets communicatie

DESINGEL INTERNATIONALE KUNSTCAMPUS

Jerry Aerts algemeen directeur, programma muziek
Paul Vermeir technisch directeur
Chloë Herteleer programmamedewerkster muziek
Kristien Gerets adjunct-directeur communicatie
Patrick Florin premedia
Gert Audenaert grafische vormgeving

techniek deSingel

Andy Giebens
Bart Van Gyseghem
Dirk Vanreusel
Dominik Boiy
Guy Anthoni
Jan Wildiers
Jeroen Van Esbroeck
Johan Clymans
Joost Fleerackers
Joris 'Sjorje' Thiry
Pim Loos
Rik Suijs
Sylvia Cuycken

STUDENTEN KONINKLIJK CONSERVATORIUM ANTWERPEN / ARTESIS HOGESCHOOL

Huysmans Elien
Van Steenberghe Ellen
Van Weverbergh Bram
Van Rooy Jolien
Martinez Germàn
Watté Lieselot
Taira Kensuke
Couck Nico
Buggenhout Menno
Verstraete Hannes
Liévano Ricardo
Palomeque Roberto
De Loore Elisabeth
Stroobant Ilse
Vanden Bulcke Nathan
De Temmerman Hannah
Schillemans Maarten
Mees Bert
Van de Berck Jeroen
Moons Lily

Hyakutome Takao
Baal Mathilde
Berrodier Hélène
Bosman Danaé
Boujarra Mohamed
Bruyère Elise
Iserief Laure-Anne
Louis Rebecca
Maurice Marie
Nebbache Allix
Parijs Laura
Pauwels Sam
Roels Fée
Slotmans Jens
Van den Broek Pol
Van Heyste Isalie
Verhille Inez
Zambon Chloë
Pairon Max

ARTESIS HOGESCHOOL - ACADEMIE VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN

De Causmaecker Anneleen

CONSERVATORIUM BRUSSEL

Neyrinck Frederik
Eysermans Ann
Stragier Seraphine
Van Paemel Jasper

CONSERVATORIUM GENT

Schreel Lucas
Braet Jasper
Bolovinou Kalliopi
Kesteley Jona
Sikelianou Tania

CONSERVATORIUM ARNHEM
Roelofsen Ruud

CALARTS CALIFORNIA USA
Underriner Charles

SINT-LUCAS ANTWERPEN
Caimo Jo
Broux Laura
Vermeiren Eva

SABBATTINI
Arreola Ramos Pablo
Tiest Sam
Debondt Thomas
Michiels Ward
Lenski Benedikt



OPERA XXI IN DESINGEL



MEDEA

Paul Koek & Peter Verhelst & Wim Henderickx
Muziektheater Transparant & Veenfabriek

wo 18, do 19, zo 22 mei 2011 / theaterstudio / 20 uur



L'INTRUSE

Stef Lernous & Dirk D'Ase
Abattoir Fermé & Vlaamse Opera

wo 25, do 26 mei 2011 / rode zaal / 20 uur



DE GEHANGENEN

Josse De Pauw & Jan Kuijken
LOD

za 28, zo 29 mei 2011 / rode zaal / 20 uur

2010-2011 architectuur theater dans muziek

ABO **TICKETS**

deSingel

Desguinlei 25 / B-2018 Antwerpen
ma → vr 10 → 19 uur / za 16 → 19 uur

www.desingel.be
tickets@desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
F +32 (0)3 248 28 00

deSingel is een kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van



STAD ANTWERPEN



Haven van
Antwerpen



GO
BRA

dS De
Standaard

Knack

hoofdsponsor

mediasponsors